

Tõe Sõnumid

11. aastakäik.

„Tema tõde on ilus ja sõjariik“. Laul 91, 4.

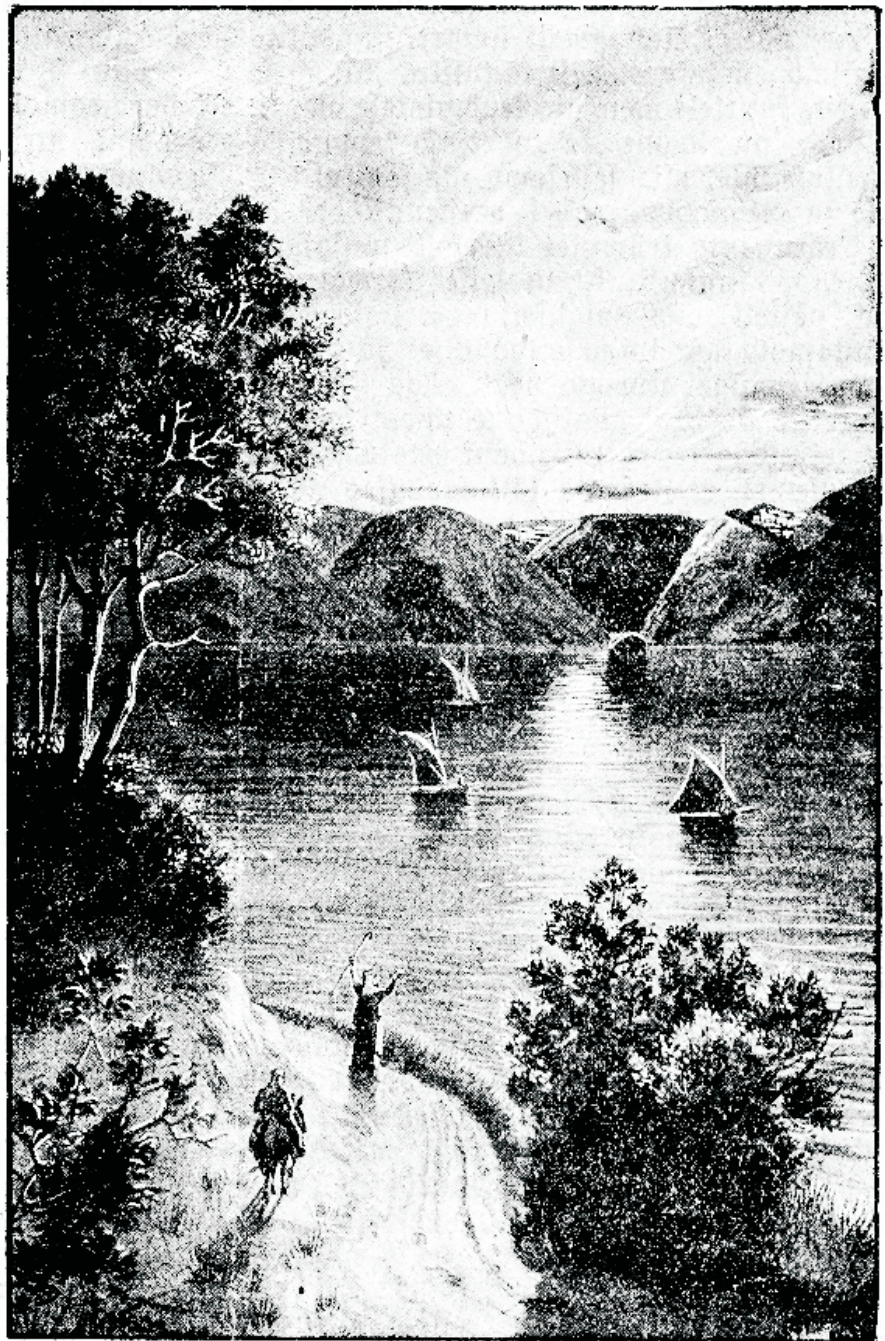
1927. Nr. 6/7.

Loodus
ilmutab
Loojat.

„Kui tema ütleb, siis
see sünnib; kui tema käib,
siis see seisab valmis“.

Laul 33, 9.

Ras maailm saab läbi religioonita?

Kui 17. aastajal reformatsioon Euroopas teed mõdurikkalt inimsüdametesse murdis, siis waatas nii mõnigi, kes juba ammu inimese wabanemist waimliseft pimeduseft oodanud oli, prohwetliku pilguga tulewikku ja kuulutas ette, et maailmas edusammud waimlisel ja ka teaduslikel alal ilmuma saawad. Reformatsiooni mõitlejad ja sõbrad olid selle tõstiasja üle kindlad. Nii kirjutas tol ajal Ulrich von Hutten oma sõbrale Willibard Pirheimerile täis waimustust: „Oh õnnelik aastafada! Tuju on elada!“

Jah tegelikult oli ka tuju elada, sest teadus on reformatsiooni päiwist alates imeiliselt arenenud. Et meie täna teaduse edusammude 400 aasta peale tagasi waadata võime, näeme üht täiesti ümberkujundatud maailma enese ees. Nii tänulikud kui meie ka neile suurtele meie aja teadmistele oleme, niisama awalbame ka kahetsust leppimata waenluse üle, mis sellesama aja jookkul teaduse ja religiooni wahel arenenud on.

Teatud aja lestwusel kaswafid religioon ja teadus rahulikult üksteise kõrwal, sest noil päiwil oldi selgusel, et religioon on lahutamata osa inimese loomuseft ja et teda teaduse walgel uurima peab. Aga aja jookkul tekkis õpetus, mis sugune täiesti waenulise seisukoha terwe religiooni wastu wõttis. Selleasemel et Jumala kätt looduses näha, on tähelepanu Lamarck'ile ja Darwin'ile kinnitud, kellede arwamiste põhjal olla maailm ja kõik temas peitum aine iseenesest arenenud. Nende ja teiste õpetlaste waim ei ole üksi nõndanimetatud haritlaste ringkondadesse peatama jäänud, waid on ka masside hulgas lewinenud, ja ifegi kirjutesse tunginud, nii et meie tänapäew tõelikult maailmas elame, kus weel wähe tõisft religiooni ja südamlikku usku leida on.

Sellega ei olda weel rahul et piibli religioon, kui midagi üleaurust, kõrwale jäetaks waid paljud peawad piibelt wäljamõeldud muinasjutuks ehk jälle rahwaluuleks ja waatawad halatsewa pilguga nende pääle, kes weel Jumala sõna põhiseadustele ustawaks jääda julgewad. Tuhandeid on olemas, kes oma uskmatusesft kiitlewad ja selle üle suuresel on, et nemad wabad inimesed olla ja palju õnnelikumat elu elawad kui „wafesed orjastatud kristlased“. Wafesed petetud inimesed!

Ras on aga soowitaw ühelegi ifikule, feltskonnale wõi rahwale, religiooniwastasele seisukohale asuda? Ras oleme lääsole-

was walgustatud ajajärgus mingit aseainet religiooni asemele leidnud? Need on küsimused, mida iga mõtleja inimene küsima peab, enne kui otjustawat sammud religiooni wastu ettewõtta.

Uuem ajalugu näitab meile lohutawaid pilte rahwustesft, kes on julgenud terwet religiooni pettusesft ja tühjaks ettekujutusels nimetada. Religiooni õrnad seinad kisti maha ja midagi ei pakutud asemele, mis inimsüdameid oleks täita wõinud. Mida Voltaire ja Rousseau olid wäljakutsunud ei suutnud ifegi Napoleon oma pajonettidega ja karmusega maharõhuda. Brantsuse rewolutsiooni kurje tagajärge wõis ainult religiooni uuestisfiseadmise läbi teatud määral wäljaarstida.

Mis Brantsusemaal sfündis, on weel lohutawamal moel Wenemaal forduanud. Leenini ütetus: „Religioon on rahwaste oopium“ ei ole teatud mõttes wale (seft kahtlemata on rahwad religiooni waleks otstarbeks tarwitanud); aga mis on kommunistidele religiooni asemele antud? Wenemaa ajalugu räägib ise enese eest ja sowetwalitsuse juhid algawad nüüd juba sfisenägema, et religiooni küsimus weel sellega lõpetatud ei ole, kui seda lihtsalt salataks ja wäewõimuga mahasurutaks.

Igakuks, kes juba kord neid asju selles walguses järelemõetlnud on, tuleb kindlasti weendumusele, et religioonil samuti kindel koht inimelus, feltskonnas ja rahwasteperes on, kui kunstil ja teadusel.

Et seda nüüd paljude inimeste poolt sfisenähakse, on kahtlemata tõde, sest paljud tõisfed tõde otstjad seisawad küsimuse ees, mida peaks tegema; sest nad näewad ja tunnawad, et midagi selle wäärtuses ei leidu, mis piibli aset wõiks täita: Nii kirjutas Leslie Stephan, üks meieaegne mõtte-teadlane, praeguse walitsewa olutorra üle:

„Igakuks peab nii toimima, kuidas ta parima tunneb olema; aga häda sulle, kui sa walel teel oled. Meie seisame kusagil mägestiku tipul, mäsfawa tormi mõimuses, mille wahelduwa peatuse ajal oma teed wahetewahel segasena näha võime, mis sugune aga järjekindlalt hädaohtlikumaks muutub. Kui meie paigale jääme, langeme külmale õhwriks; läheme aga edasi, siis wõime sel hädaohtlikul teel elsfisammu teha, mille tagajärjel kuristikku langeme. Redagi ei ole läpärast, kes õiget teed juhutada wõiks. Mida

Tõelist Jumalat otsimas.

„Ja tema on teinud ühest werest kõik inimeste soo kõige maailma peal elama, ja on määranud aja, mis ta enne on seadnud, ja rajab, kus nemad peavad elama; et nemad Issandat pidid otsima, kas nemad teda küll võiksid otsida, kui kätega katsuda ja leida, ehk tema küll igastühhest meie seast taugel ep ole“. Ap. teg. 17,26. 27.

Ujalugu tõendab seda suurt apostli ütlust, sest see tõendab, et inimesed igalpool ja igal ajal on Jumalat otsinud. Sügawalt mõtlemata harjunud

mõtteteadlane ja maamees, kes vähe mõtteteadusega tege mist teeb, lähewõd mõlemad hoopis iseteed, aga siiski otsi wad mõlemad Jumalat. See on salgama ta tõeasi, olgu kas seda tunnista da tahtakse või ei. Inimesed wõiwad end mitmesuguste nimetustega äramärgida, aga nad kõik otsiwad Jumalat ja peawad teda leidma.

Inimene on oma sügawama südamepõhjast usuliste waadetega, ja ta ei jää rahule, kui ta ühte rahustawat jumalatummist ei leia. Raebamiswäärt on tõeasi, et tänapäew palju kahtlust on, mis sugune palju küsimusi esitab, mis kahtlust tekitada aitab. Tänapäew on olemas moodsad kõned arenemisõpetusest, moodne arwustus ja moodne usuteadus, mis mitmetülgiselt kahtlust äratada aitawad.

See asjaolu pakub waja duust Jumala sõna ja seletuste põhjal sarnaseid mõtteid esitada, mis käesolewatele olufordadele ja mee leolule wastaw on. Tõsine ja aus kahtlus Jumalasse ja ususe wõiwad meid ebaususest hoida ja meid arusaadawale, mõistlikule ja rahustawale usule lähemale juhutada. Pühad inimesed on minewikus Jumalast

rääkinud ja tema iseloomu ja ta omadusi ilmutanud. Israeli rahwas rõõmustas neis eesõigustes. Kes tõsiselt, otsekoheselt ja wastuwõtliku meelega tõde otsib ja teda loogu südamest armastab, see peab leidma, kes ja kus Jumal on; ta peab temaga tutawaks saama ja tema tahtmist äratundma, mitte äriks otsustamiseks waid selleks, et tema tahtmist teha, selles et ta iseennast unustab ja tahtlikult teisi teenib.

Terwe loodus kuulutab Looja olemasolu ja teadusemehed räägiwad heal meelel algpõhjusest. Lugege 19. Laawetilaulu. Ta ütleb seal, et ei ole sõnu, millega seda aulikku tööd kirjeldada; ja Mooses, suur kätse andja, seletab, et inimene Jumala näo järele loodud on. Meie wastutustunne õiguse ja ülekohtu wahel ehk meie südametunnistuse hääl juhivad meid ühe ihuliku ja waimuliku algataja peale tagasi.

Jumalinimene, Kristus, on Jumala awaldamine, sest, temas „elab jumalit täius ihulikult.“

Piibel on Jumala ilmutus.

Pühad kirjas peitunud ettekuulutused juhivad tähelepanu ühe olewuse peale, kes lõppu algust saadik teab. Piibel ilmutab terwe Jumala isit-

littuse. Ta algab, jätkab ja lõpetab Jumalaga, — mida aga ükski teine raamat ei tee.

Kristlik kogudus ilmutab Jumalat.

Kristlik kogudus on Jumala tunnistaja. Ta ütleb: et üks Jumal olemas on, kes tõsiseid palweid kuuleb; kes iga tõsiselt kahetseja hingele, kes alandlikult andeks palub, andeks annab; kes patusulase harjumisi lõpetada wõib ja kahetseja patuse südametunnistuse siin pealekaebamisest wabastab: kellel wõimus uut armastust meie südamese

Tähtede taha...

Tähtede taha mul waatawad silmad,

Sinna, kus rahumaa, õnnelik paik;

Tähtede taga on õndsuse ilmad,

Elu, mis maisedest tormidest waik.

Tähtede taga on unustud paha,

Rõõmust sääl paisumas õndsate rind;

Kurjus ja tigidus surutud maha,

Sääl on me jäädawa kodumaa pind.

Tähtede taga, sääl paistab meil walgus,

Inglide hulki sääl hõiskamas näed;

Tähtede taga me elul on algus,

Meid terwitawad säält õndsate wäed.

Tähtede taga, sääl elupuu wilus,

Tõstawad pühad kord ülesse käed;

Jeesusel laulwad nad laulu mis ilus

Ühtlasi nendega inglite wäed.

Tähtede taha ma igatsen minna,

Kuninga auks sääl tõsta siis häält;

Lootuses hüüan „Oh millal saan sinna,

Millal saan ülesse siit ilma päält!“

L.

walade ja uut laulu meie suhu anda.

See ei ole paljas lihtne teooria. See on paljude kogemus, kes temasse usuvad. Isiklik kogemus on kroonivõideldus, et Jumal olemas on. Paljud püüavad kristliku kiriku wigu ja efektsust näidata; aga keegi ei saa seda salata, et kirik võid kogudus suurim abinõu oli, inimesi Jumala juure juhutamises. Enamasti saavad inimesed oma südamete läbi Jumala juure juhutatud, ehk oma tunnete või oma teadmise igatsuse läbi. Igawesega ühendusesse toodud. See on hoopis teine asi kui mõistus, aga need tunded saavad viimaks mõistuse läbi õigeks-tunnistatud, ja siis saavad nad isiklikuks kogemuseks.

Rus on Jumal?

Selle küsimuse peale võib palju vastuseid saada. Suur osa rahvastest usub paljudesse jumalatesse, mida polüteism'iks nimetatakse. Aga need jumalad hukkuvad ühes nende kumardajatega. Dualism sai kord oma alguse wanade perslaste juures ja seda waadet võeti mõnede wanade kristlike sektide poolt vastu, misjagused tänapäev gnostikerite nime all tuntud on ja kes kaffilmasse usuvad. See arvamine kaob ka ühes tema pooldajatega.

Endine ja praegune materialism on katunud vastata küsimusele: „Mis on Jumal?“ Materialismi õpetus on, et aine igawene on ja igawesest ajast saadik kindlateomadustega varustatud oli. Elu, mõistus ja Waim on ainult looduse ilmutus. Selle waate järel tekkivad kõik kõrgemad eluawaldused madalatest eluawaldustest. Aine ja jõud olewat häwitamatu. Nad võivad ükskõik misjaguse ilmutamisviisi enesele võtta, nii kui valguse, kuumuse ja liikumise; mõistus, mõtlemine ja elu olewat ainult jõu ilmutus.

Materialist tuleb lõpuks sellele otsusele, et ei olewatki Jumalat. Selle ilma jumalad olewat ainult ettekujutamise ja arvamise loodasjad. Inimene lüüakse enesele Jumala, ütlevad nad. Kui keegi väärt olewat Jumala nime kandma, siis olewat seda loomata ja igawene loodus.

Suurim Jumala äratundmise tegur on nende mõtlejate juures see, et nad looduse energiat ja jõudu suurte ja rasvaste tähtedega kirjutasid, aga siiski on see nende enamuse juures awalik ja aus tunnistus, et nad oma teadmise igatsuse põhjal Jumalat otsivad. See tunnistus oleneb sellest, et kombelik vajadus seda nõuab.

Panteist lõendab aga selle vastu, et

peale suure Jumala enam midagi maailma täiuses ei ole. Kõik nähtawad ilmutamisvõimed ei olla midagi muud, kui selle suure Jumala nähtawad ilmutamisvormid. Spinoza oli selle usuwaate suurim apostel. Panteist lõendab, et Jumal ei olewat isik. Ta ei olewat „tema“, waid üks otsatu „?“, ja ainult tema otsatuses tulewat ta teadmisele ja tundmisele.

Jumala isiklikkuse salgamise läbi rööwib panteism inimestelt kõik kombelise väärtuse ja võtab Jumalalt kõik au ja kõrguse, mida ta väärib. Panteism pole meile rohkema väärtusega, kui metrialism.

Deism õpetab, et olewat küll üks Looja; aga loodus ei waja tema isikut mitte enam, sest ta olewat materiaalse maailma muutmata seaduste alla pannud. Kellasepp on kella ehitanud ja üleskeeranud, ja nüüd ei olewat temal enam waja sellega tegemist teha. Deistid lõendawad, et Jumal ei tegevat imet. Tema awaldused olewat materiaalsed. Ta on Jumal, kes enese seaduste läbi seotud ja nende abitu wang on. See arvamine wiib meid kombelise wabaduse juure, ühe keelawa jõu juure meie wabas loomuses.

Agnostikerid ütlevad et see on teadmata, misjagune waade Jumala kohta õige ehk wale on. Sellel mõtlemiswiisil ei ole aga mingit põhjalust, millele materiaalsed või ka waimulikud olemasolu ehitada võiks. Ta ei loo mingit seisukohta millegi vastu või poolt olemiseks ja on teooria, mille vastu iga tegelik inimene püüab olla.

Nii jääb ainult üks ainus mõistlik waade Jumala kohta üle ja see on theistiline waade, (mitte deismiga arwahetada! Toim.) see on usk ühe isikliku waimuliku olewusesse, maailmaõiguse Looja- ja Walitsejasse. Mõtlemine mõistus võtab selle lõpuks kui rahustawa wastuse vastu. Ta ei või teda täielikult küll mõista ja ta suuruse täiusest arusaada; aga kuidas võib üks puudulik ja lõppew teda mõista, kes täielik ja lõpmatu on?

Aga usufilm, terwe, kindel usufilm võimaldab igatsewale hingele ikka enam ja enam tema ilu näha.

Eebrea manotheism (usk ühe Jumalasse) ja kristlik theism (Jumala tunnustamine) arendawad meie mõistust, ja Jeesus Kristus ise, „Immanuel, Jumal meiega“ aitab meid täielikule jumalaäratundmisele tulla. Tahame siin toonitada seda, et maailm ei ole juhtumise saawutus; ta on ettewõtte tagajärg, ühe otsustuswõimelise mõistuse, ühe üliwägewa isiklikkuse loomine.

Et meie siin juures oma küsimuse kohaselt mitmesuguseid usuwaateid vaatleme, siis ei taha meie ka atheismi tähelepanemata jätta. Seda ei saa salata, et looduses asju on, mida meie mõista ei suuda, mis üle meie mõistuse käiwad. Aga siin juures tahame kohe seda ära märkida, et atheismlil materialism raskustesse wiib, mida palju rohkem on ja raskematena osutuwad, kui theismilise waate omad. Nad ütlevad: pööratu mõistuse poole; ja meie ütleme ka:

lassem mõistust otustada. Kumb on mõistlikum, kas mõistust ja isiklikust esimesele kohale asetada ja ainet teisele; kas on mõistlik ütelda, et mõistus ja isiklikkus aine löi ja tema üle walitseb, või ütelda, et aine olla mõistuse ja isiklikkuse loonud ja walitseb tema üle? Inimlik arusaamine võib kindlasti ainult esimest õigeks pidada ja wastuse anda mis on: „Kui suured on sinu teod, Jehowa! Sa oled neid kõiki targasti teinud.“ J. F. Huenergardt.

Mis on ewangeelium?

Meie elame kõitawal ajal. Rahutused ja muudatused leiawad igal alal aset. Põhifindlad ja ammurajatud alused näiwad kõikumama ja kokku warisema. Mida eile enesest mõistetawaks peeti, heidetakse täna armustawa läbitakse alla.

Ka kristlikule usule ei tehta siin juures erandit. On ju ka aastasadade kestwusel tõesti palju eksitust kokkukogunud, mida kristliku usu lipu all lewitati, et ka tarwilikuna näis, läbitatsuda, otstida ja walida. Muidugi ei waja kristlik usk hirmu tunda sarnaste läbitatsumiste all, sest tema algataja ütleb: „Saewas ja maa lähewad hukka, aga minu sõnad ei lähe mitte hukka“. Lut. 21, 43. Ja kui ta usust temasse, kui Jumala Pojasse ja inimsöö Lunastajasse rääkis, ütles ta: „Sellesinatse kalju peale tahan mina ehitada oma koguduse ja pörgu wärawad ei pea seda mitte ära wõitma“. Matt. 16, 18.

Need ütletused julgustagu nende südant kes kristliku usu tulewiku pärast kardawad. Kui minewikus tema waenlastel pole forda läinud tema wäge ja aulikkust rööwida, siis pole meil ka tulewiku suhtes midagi karta — Jumal, kes lunastamise head tööd alanud on, lõpetab ka selle Kristuse päewal.

Aga siiski walitseb kohutaw segadus ja imestataw mõtete erine mine kirikute wahel tõeliku kriitiku kuulutuse üle, mille järel duseel palju segadusi tekkinud on ja mõnigi uskmatusele juhitud on. Kui lunastamistöö meie päewil oma kaastööd maailma probleemide lahendamisel tegema peab, siis peab kristlik jutlustuse pasun selget kõla andma. Kes walmistaks end muidu lahingu jaoks? Selles pärast katsume siin selgitada, mis ewangeelium on. Seda peame ka siis wõitlusesse walmistawale maailmale kuulutama.

Sõna „ewangeelium“ on Kirjas palju fordi nimetatud, et wäljendada, mida Jumal Kristuse läbi maailmale tõi. „Waestele kuulutatasse armuõpetust“. Matt. 11, 5. „Käsuõpetus ja prohwetid ulatawad Joan neseft saadit; sest ajast kuulutatasse armuõpetust“. Lut. 16, 16. „Minge kõike maailma, ja kuulutage armuõpetust kõige loomale“. Mark. 16, 15. Sõna ewangeelium ise tähendab armuõpetus või hea sõnum. See on sarnane hea sõnum, millele ükski teine ei wõrdu. Mingit teist ewangeeliumi ei ole olemas, ehk küll juba Pauluse päwil mõningad katsused, seda teisendada aga Kalatia 1,9 hoiatab tõsiselt selle eest.

Ütlelus „ewangeelium“, tarwitatakse täna ka paljudel muil aladel. Tänapäew on ju paljud „sotsiaalsest“ ehk „isiklisest“ ewangeeliumist kuulnud. Need kõik on ülestutsed ühekülgsetele õpetustele.

Piibel aga ise annab wõtme tõsise ewangeeliumi seletuse jaoks. Kui „kuningriigi armuõpetusest“ kõne on, siis mõistame selle all hääd sõnumit Jumala riigi ülesehitamist. Kui Paulus räägib „õnnistuse ewangeeliumist“, siis mõtleb ta selle all Kristuse ewangeeliumi mõju patustaja hinge peale. Aga räägib ta „rahu ewangeeliumist“, siis mõtleb ta sellega rahu peale, mis lunastatud hingesse asub. Kui on kõne Jumala armuõpetusest, siis mõistame selle all Jumala awaldust Kristuse läbi. Need wäljendused walgustawad ewangeeliumi mitmesuguseid külgi. Kui end nendele toetame, ei wõi meie ialgi selle seletuse suhtes eksida. Reid wäljendusi tarwitatakse inspireeritud kirjutajate poolt ilma mingi erandita, sest need kõik on ainult sellesama suure ewangeeliumi üffitud küljed. Nüüd tahame lähemalt

Jeesuse Kristuse ewangeeliumi

uurida. See on terve asja tuum. Ewangeelium on kõige pealt kuulutus Issandaft. Ja ajaloo on Issandaft kõik suure tähendusega. Kui meie kuulutust temast kuulutame siis peame üles otsima kõik rikkused, mis Kristuses leida on, ja neid pakkuma. Jumal on meid Jeesuse Kristuse sees mitmesuguste annetega õnnistanud.

Tema üleloomuliku sündimise kuulutamine on tarvilik tema jumaliku olemise tõenduseks. Tema jumalus ja autoriteetus on palju wastuõdetavam, waadates tema sündimise peale. See näitab kohe, et ta jumalikuft koos on. Tema elulookirjeldus on selleta poolik.

Tema isearalise elu ajalugu on ewangeelium. Selles asub tema Jumalailmutus. „Ja sõna sai lihaks ja wõttis kui lihes majas meie seas elada, ja meie nägime tema au, kui Issand ainusündinud Poja au, täis armu ja tõtt. Joh. 1, 14. Ta ütles: „Kes mind näeb, see on isa näinud“. Oma elus ilmutas ta Jumalameelsust. Tema hoolsus Jumala töö jaoks, tema kaastundmine rõhutute wastu, tema kannatus patustega, tema waljus salalikkude wastu, tema eneseohwerdamise waim teiste kasuks, on nii tähelepanuwäärne, et ta kõigi oma järelejäijate eeskujuna on. Kristlane olla tähendab Kristuse järelejäimist. Tema elu on ideaal, mille järele igaüks peab püüdma.

Ta wõis Jumala saladuse ilmutada, teed enese juure juhutada. Inimesed ütlesid: „Tialgi pole ükski inimene nõnda rääkinud, kui see“. Ta õpetas rahwast. Tema aine oli Jumala riik. Märjutuselises töi ta selle riigi tõsidus- ja õiglusseadused esile. Omis tähendamissõnades näitas ta, kuidas seda riiki külwatasse ja asutatasse, kuidas ta kasvab, kuidas ta täielikkusele jõuab. Issegi oma riigi tulewikku ilmutab ta osalt oma jüngeritele.

Ta oli õpetaja, kelle sarnast ei leidi. Aga tema õpetused olid täielikus usulises teadwuses õpetatud. Tema õpetused põhjenesid ja asusid Jumala õiguses. Kuidas ta küll noomis oma elus ja sõnades kadest, ahnust, enesearmastust ja kättemaksuhimu! „Armastage oma wihamehi, tehke head neile, kes teid wihawad. Mina ütlen teile: „Urge andke mitte seitsekorda andeks, waid seitsekümmend korda seitsekorda. Kes sind sunnib üht penikoormat kätina, siis mine temaga loks. Kes sinu kuue wõtub, sellele jäta ka wammus. Kes tahab olla suurem, see olgu kõikide teener. Kes mõõga wõtub,

saab mõõga läbi hukka“. Need õpetused tooksid warsti pimedasse maailma walguse. Taewatõena peab neid kuulutatama. Tema elu ja õpetused olid aulikud ja kõrged. Meie tahame tema elu eeskujuna armastada ja kõige paremate püüetega ka eneses sedasama teostada.

Aga tema eluiga oli lühitese kestwusega; ta pidi oma otstarwe tähtsamale tegurile, — surmale — maad andma. Tema elu oli aulik ja kõrge, tema tegewus inimteenistuses ainult õnnistus, tema eeskujuna ülim kõigist. Miks pidi ta elu nii ruttu lõppema?

Ainult kolm aastat oli tema tööaega. Aga see pidi lõppema. sest et ainult tema eeskujuna ja õpetused ei wõinud maailma lunastada. Need olid küll mõõtmata õnnistuseks, aga neist ei jatkunud weel küllalt. Algusest peale oli temal ta surm silma ees. Oma waenlastele ütles ta enese autoriteedi tõenduse kohta: „Riskuge see tempel maha, ja kolme päewaga tahan ma teda jälle üles ehitada“. Seda ütles ta oma surma kohta. Ilka ja jälle õpetas ta oma jüngeritele oma kannatamise wajadust. Aga neil puudus mõistus selle arusaamiseks! Araseltamise mäel rääkis ta Elia ja Mooseselega oma tulewikust, mis Jerusalemmas pidi aset leidma.

Püha-õhtu-õõmaaja sisseseadmise juures rääkis tema: „See on minu ihu, mis teie eest murtakse; see on minu veri, mis teie eest ärawalatakse.“ Ja kui jüngerid teda kahjatsesid, ütles ta: „See tuleb teile heaks, et ma ära lähen“. Ta tundis, et tema, kui ülempreester, nüüd ükskord kõige-pühamasse paika sisseastuma peab, aga mitte sikuwerega, waid enese werrega, inimsüüd lepitama.

Muul teel ei oleks tema surmal mingit tähendust olnud. Rogu maal oli palju pimedaid, kelle silmad awamist ootasid, palju pidalitõbiseid, kes puhastamist soowisid, palju haigeid, kes terweksaamist otsisid. Jeesus oli ainus suur arst, kes neid rawitseta wõis. Sagedasti wõtsid nad kiwa, teda wiskamiseks, ehk tahtsid teda kuristikust alla tõugata, aga tema läks ära, nende keskelt läbi. Aga ühel õõsel jätub ta end pealetormawa jalga kätte. Waike kui tall, kes oma suud ei awa, lafeb ta end ärawiia ja häbistawalt hukka mõista. Mingi ime pole see, et üks Peetrus, kellel mingit arusaamist tema surma kohta ei olnud, tasakaalu ärakaotas. Pole ime, et nad kõik temast pahandasid. Alles pärast tema ülestõusmist, wõisid nad Jumala kätt neis

süüdmustes näha. Tema ristisurm wastas Jumala kannatustele patuste pärast, ta ilmutas Jumala ohwert meie õnnistuseks. Ja see mõjutab meeleparandusele patuse elus, kes näeb, mida Jumal tema õnnistuseks teinud on. Ainult seal on leida pattude andeksandmist. Ainult temal on igawese elu sõnad.

Ja maailmal pole mitte surunud Lunastaja. Jeesus on wõitja ka wiimase waenlase, surma, üle. Ta teadis, et ka surmal mingit mõju tema üle ei ole. Kulikul ülestõusmise hommikul tuli ta hauast välja, esimesena paljude kaaswendade hulgas. Jüngerite ring ei tahtnud seda uskuda. Sarnane ime oli liig suur. Kuid ülestõusnu näitas ennast mitmel puhul, murdis leiba nende hulgas, nad nägid naelaasemeid tema kätes, haawa tema külje sees; nad kuulsid tema häält, ja nad ei wõinud enam kahelda. Ta oli tõesti ülestõusnud, nii kui ta enne ütelnud oli. Kõik ärkas usujulgus. Kannatamisöö pahandus, hauatundide hirm olid möödunud. Uus elu ja uus lootus täitis jüngerite ringi.

See ime näib ka tänapäew mõnele liig

suurena. Kuid asjaolu pole end muutnud, nii kui Paulus korintlastele kirjutas. Ka pole Paulus ise efsinud. Ta ütleb: „Kui Kristus ei ole ülestõusnud, siis oleme meie weel oma pattude sees, siis ei saa ka meie ülestõusma, siis on surm kõige lõpp, ja siis oleme meie inimeste seas kõige armatumamad.“ Inimsugu wajab üht kindlat igawikusõna. See asub Jeesuse, Kristuse ewangeeliumis. Jeesus läks oma Isa ja meie Isa juure ja ta ütles, et ta jälle tulema saab, et meid enese juure wõtta, et meie tema juure jääksime ja tema au näha wõiksime.

Ewangeelium on maailma wajadustele kohane. Ta on pärit Jeesusest, kes meid patust lunastama on tulnud. Ewangeeliumi waim ja õpetused teewad juba selle elu paradüümlikuks. Tema tõutused rõõwivad surma oda ja annawad surejale troosti. Maailm nälgib sarnasest leiwapuudusest; kas meie peame neile kiwi pakkuma? See Jeesuse Kristuse ewangeelium, see Jumala ewangeelium, see rahu ewangeelium on minu ewangeelium, ütleb Paulus. Wõiksime meie ka nõnda ütelda! U. A. Sch.

„Laske endid aidata!“

Ap. t. 2, 40.

Nelipühi süüdmus oli apostlite hulga ümbermuutnud: nõututeft ja argadest jüngeriteft olid saanud julged Jeesuse tunnustajad. Peetruse kaitseõne oli lihtne, aga mõju ja waimurikas. See haaras tuhandete südamed nõnda et nende huultelt see kõne hüüdis: „Mehed, wennad, mis peame meie tegema?“ Midagi sarnast ei oldud ilal enne Jerusalemmas läbielatud; niisugust waimulikku wäge polnud keegi enne laialduse ega ka asjajagawuse poolt ette toonud. Alates sellest nelipühi päewast ei ole usulised ärkamised enam haruldased süüdmused. Aga pääle niisuguste suuremate usuliste liikumiste näeme weel jagedasti ewangeli-umi töö tagajärjel, et hulgas inimesi enestele ettepanewad küsimuse: „Mis peame meie tegema?“ Püha Waim on, Jumal tännatud, ikka weel tegewuses ja annab inimestele tunnustust patu pärast, õiguse pärast ja koh- tu pärast.

Ruulutus päästmatutele.

Minu tunnen südamlikku tungi lihtsates sõnades ütelda, kelle jaoks see ruulutus on, mille pääle see tugeneb, millele see sünnib

ja mida see tõotab. Paneme tähele

ärapästmise tarwidust.

Misugused kuulajad olid Peetrusel, kelle wastu ta hüüdis: „Laske endid aidata!“ Kas olid need jumalafartmata paganad, kes kõiksuguses kurjuses pöörlesid? Et need peawad päästetud saama, seda peetakse ju harilikult loomulikku ja enesestmõistetawaks. Aga apostli kuulajad olid jumalafartlikud juudid, kes olid usulise püha pidamiseks Jerusalemma kokku tulnud. Nõnda siis mitte jumalafalgajad, ei kurjad ega kombluseta inimesed. Aga nemad kuulusid siiski selle rahwa sekka, kes olid oma Messia ärapõlunud, ja kes hoolimata eneste nähtawast usulisest meelsusest, ometigi südamest oma Jumalaga ühenduses ei olnud. Israel ei suutnud Jumalast saadetud sõna kannatada waid hakkas tõele wastu, kui oleks ta tõe kaitsejane efsinenud.

Omawalitud jumalateenistus ja wälised wormid astusid kõise Jumalaga ühenduses olemise asemele. Need jumalafartlikud juudid olid niisama patused, kui paganadki, kelle pääle nad nii kõrgelt alla waatasid

Ra nende kohta olid makswad sõnad, mis Paulus Rooma rahwale kirjutas: „Sest kõik on pattu teinud ja Jumala aust ilma.“ Room. 3,23. Nõnda on siis ka weel meie päiwlil palju wiisakaid, usulises meeles ja maise elu kohta eeskujulikke inimesi, kuid kes siiski hoolimata neist eesdigustest kuulwad ärapäästmatute hulka.

Nemad on aga ka weel teadlikult ja tahtlikult nendega ühenduses, kes Kristust enda tegudega risti lööwad; nemad hoiawad weel selle halwa rahwaseltsi poole ja ei mõtlegi selle pääle, et nad nendest eralduks, waid peawad weel niisugust tagasihoidmist salalikkuseks ja uhkuseks, wariseerlikuks olekuks. Need inimesed ei tarwita vähem, kui suurelki patused, manitsust: „Laske endid ärapäasta.“ Ja neile tahaksin ma nüüd näidata

ärapäästamise wõimalust.

Tuleb tähelepanna et Peetrus ei ütlenud mitte: „Päästke endid!“, waid „Laske endid päästa.“ Ta tahab sellega tähendada, et päästmine väljaspool seda inimest asub, kellel päästmist tarwis.

Päästmist tarwitaja ei pea mitte iseennast päästma, sest ta ei suuda ju seda, aga ta peab enda päästmiseks nõusoleku andma. Rahjaks tahawad suurem jagu inimesi, kes on sunnitud tõeks tunnistama, et nemad patuwõla all on ja patu wõimust orjastatud, ise ennast ärapäasta. Nad teewad häid plaane, annawad tõutusi ja kirjutawad mitmesugustele kohustustele alla, kuid ei saa sellega iialgi oma ärapäästmata seisukohast wälja. Nad on wangi sarnased, kes oma wangikongi seinte wastu tormawad ja wangikojas üst purustada püüawad, kuna samal ajal üks mees nende ees seisab, hoides käes wangihooone wõtit, kellel nii tahtmine kui ka wõimus on wangikoda awada. See mees on patuste wabastaja, Jeesus. Ta on sama, kes endistel aegadel juutide wastu hüüdis: Igaüks kes pattu teeb, on patu sulane. Aga sulane ei jää mitte igawesti majasse; Poeg jääb igawesti. Kui nüüd Poeg teid wabaks teeb siis olete teie dieti wabad.“ Tema kohta on awaldatud tõotus: „Tema päästab oma rahwa nende pattudest.“ Tema on päästjaks arstiks haigetele, wõlatastajaks wõlglastele, awitajaks karjaseks kadunutele, õige tee näitajaks äraeksinutele ja õpetajaks mõistmatudele, südame ärapäästajaks kõigist asjust ja isikust, misugused ärapäästamisele tahtuseks on. Need Israeli rahwas pidid endid nende siinamaalsete juhtide poolt ärapäästama, sest et nad Issandat, Jeesust, seda ainsamat ärapäästjat oli ära põlanud.

Nad pidid endid ka sellest usust lahtiüttelema, millel päästwat wäge ei ole, sest et neil Kristust, seda igawese wäge allikat, ei olnud. Neil oli tarwis usus selle poole hoida, keda Jumalast kogu inimsoo päästjaks oli määratud.

„Teile on Jumal oma Poja Jeesuse ülesäratanud, ja on teda esite teie juure läkitanud, teid õnnistama, kui igaüks pöörab omaist tagedusest.“ Ap. t. 3,26. Ja ärapäästamise tee on see, millel meie eesmärgile jõuame.

„Pöörake endid minu poole kõige maailma otste rahwas, sest mina olen Jumal ja ei ükski muu,“ nõnda hüüdis Jumal juba Wana Seaduse ajal oma rahwa wastu, kutsudes neid meele parandusele ja usule tema sisse. Ja Jeesus ise ütlenud: „Tulge minu juure kõik, kes teie koormatud ja waewatid olete, sest mina tahan teile hingamist saata. Wõtke eneste peale minu ike ja õppige minust, et mina olen tasane ja südamest alandlik, siis leiab teie hingamist eneste hingele.“ Tee Jeesuse juure on palwe tee. Inimene, kes palwest lugu ei pea, ei saa iialgi meeleparandusele tulema. Uhkus on see, mis inimest takistab palwetamast; Jumal on aga uhkete wastu, aga alandlikudele annab tema armu.“ Kes tahab nüüd kõiki uhkust endast maha panna ja end selle poole tunnistada, kes end tema päästjaks pakub? Peetruse päälkuulajate kohta loeme meie: „Kes nüüd heal meelel tema sõna wastu wõtsid, neid ristiti ja sel päewal koguti nende juure ligi kolm tuhat hinge.“ Seda tean ma, et tema sõnal on ärapäästew wägi, tema weri puhastab kõigist patust, tema waim wabastab meid waimulikust õõst. Tuhanded igast aastaajast wanaduse- ja seisuseastmest tunnistawad tema awitawast wäest. Tuhanded tänu laulud on luuletatud tema auks ja tema mälestuseks ülesehitatud mitmesugused altarid. Paljud nende riidade lugejatest saafsid samuti üttelema, et nemad ei wõlgne tänu enda ärapäästamise eest kellele teisele, kui Kristusele. Mõned meist on alles sel aastal ärapäästetud saanud, teised aga juba pool aastafada tagasi. Aga ükski meist ei taha salata oma Päästjat ega kellele teisele au anda, kui ainult sellele, keda Issa on maailma saatnud patused ärapäästma.

Meid pole päästnud kunst, ei ka palju kiidetud teadus, ei kirik ega ükskõik misugune seltskond, ei ükski seadus ega usu-tunnistus, waid ainult Jeesus. Wõib olla küsib keegi meie keselt: Aga kuidas see on sündinud? Kuidas teid on ärapäästetud? Lubage teile

näidata ärapäästamise teed.

Seda teeb ka Peetrus oma kuulajate vastu, wastates nende küsimusele sõnadega: „Parandage meelt ja igauks teie seast lastu ennast ristida Jeesuse Kristuse nime sisse pattude andeksandmiseks.“ Seda wastust ei anta mitte igal pool ühesuguse sõnadega üle, nagu meie seda Ap. t. 16 peatükis Wilppi wangihoidja küsimise pääle Pauluselt kuuleme: „Usu Issanda, Jeesuse, Kristuse sisse, siis saad sina ja kõik su pere õndsaks.“ Kui Peetrus meeleparandusele manitseb, siis mõtleb ta selle all awalikku ja ausat Jeesuse poole tunnistust, mis sugusele ka Jumal oma rikkaliku õnnistuse annab. Müüd aga weel mõni sõna

ärapäastmise eesmärgist.

Tähtsam sellest on „pattude andeksandmine.“ Juba lord tehtud wigu ei wõi ükski heaks teha; neid wõib aga ainult andeksantud saada. Seda teadis juba Saawet, kes oma 32. laulus palwetab: „Wäga õnnis on see, kelle üleastumine on andeks antud, kelle patt on kinnikaetud,“ ja 103. laulus ütleb ta: „Tema on see, kes kõik su ülekohu andeks annab.“ Jumala Poja, Jeesuse Kristuse täidesaadetud äralunastamise töö on niisuguse andeksandwa armu põhialus. Ja sellel põhialusel asetub edasine töötus: „Ja siis peate teie püha Waimu anni saama.“ Kas wõib mulle keegi püha Waimu

saamiseks pühast Kirjast teist teed näidata? Olen kindel et teist teed ei ole, aga püha Waimu saamine ongi see usu eesmärk, mida meie peaksimine püüdma kätte saada, sest selles sisaldub nii palju aulisi asju, mis lühidates sõnades wõimata awaldada. Müüd aga weel üks asi: ärapäastetud pandi Jeesuse Kristuse koguduse juure. Ap. t. 2,47. Nemad astusid ühte uude seltskonda, kelle wäärtust ja au maailm ei tunne, misuguseid eesõiguseid ainult see hindab, kes neid kasutab wõi maitseb.

Lühikesest pilgust kristliku koguduse sissemisese elusse, mis Ap. tegude 2. ja 4. ptk. lõpul ülestähendatud, on küllalt, et weenduda kogudusega ühenduses olemise õnnistusest. Koguduse liikmete kohta on maksew tunnistus, mis Richter kokusäädnu, mis on:

„Küll wäljastpoolt paistwad kui halwemad sandid,

Kes „roistuks“ maailmal „mäng“ inglitel on; Kuid seejpidi on nad täis auliseid andeid, Au-ehteid, mis Jeesuse armastatud kroon.“

Ja see kõik on alles asja algus, kuna tõelik eesmärk on taewases ilmas, kus Jeesus omadele taewase au walmis peab. Kas on wäärt selle eesmärgi poole püüda, selleni jõuda? Kindlasti ja! Sellepärast laske endid ärapäasta!“

W. Meili.

Kas ja mõistad sõna „armastus“?

Üks wäike pois istus pörandal, tema ees lamas kuubikutele kleebitud tähestik ja ta püüdis üht sõna omas kiiresti kaswawas sõnatagawaras kokku seada. Walitud sõna tähed olid kõik nähtawal ja ta oleks wõinud neid ühel silmapilgul kokku seada. Tähestik ei olnud lapse kogematu filmale weel küllalt tuntud ja ta tarwitas liig palju aega selleks, et tähti otsida ja neid kokku seada. See juhused andis minule järgnewa õpetuse: On olemas hääd põhjused, miks laps, kes alles õppima algab, ainult pikkamööda märkib, mida meie tähestikuks nimetame, eraldada saab. Kuidas tuleb aga see, et mõned meist, kes juba kaua elurada rändawad, nii palju aega selleks tarwitawad, et meie ümber asuwaid kuubikuid korda seada, millede pääle armastus inimesoo vastu kirjutatud on? See neid kuidas ja tahad, aga nad annawad ikka kõige armsama sõna, milline iganes inimese kõrwus helisenud on — sõna „armastus“ — Jumala armastus meie vastu.

Kuidas tuleb aga et meie seda armastust nii kergesti ulesse ei leia? Üks on kindel: saatana on otsustanud, kõiki tema wõimuses seiswaid surelikke sellest teadmisest eht usust eemal hoida, et Jumal on armastus. Juba Eedenis wõttis ta selle küsimuse ules ja jeni on ta ikka tegewuses olnud seda suurt walet suurendada, mida ta alguses Gewale seletas. Ta on tähelepanemismäärilise järeldusega püüdnud teda nii ulesässitada, et miljonid seda laimduust vastu on wõtnud.

Ärarääkimatu armastus.

Jutustatakse et üks petis püüdis rahwast uskuma panna, et tema ühe kuulsa silla ehitaja olewat. Ülelubjatud seinasse, kust ta tõelise ehitaja nime ära kustutanud oli, kirjutas ta oma nime. Paljud lastsid end petta ja mitu aastat oli ainult üksikud tõega tuntud. Et aga tormid aastaaegade waheldusel müüri tabasid, ei jäänud petistöö püsima. Lubi purunes ja pudenes, ning

möödaminejad võisid tõelise ehitaja nime lugeda, mis püüwasse kaljusse raiutud oli.

Nii ei wõi ka suurim pettus, saatana pimestustöö, aja kestwuse jooksul piisima jääda. Tema wõltsitud maalifunsti taga seisab Jumala armastuse aeglugu, tema igawese plaani kaljusse sisse kaawatuna. Ühel päewal saab iga üksik endale seda lugu lugema — sel päewal, kui see liig hilja on.

Looduse tunnistus

Waadake ümber ja waadeldge loodust. Käsitage elu metsas ja põllul, nagu Tawet seda tegi, kui ta hüüdis: „Kõikide filmad waatawad, Issand, sinu pääle ja sina annad neile nende roa omal ajal: sina teed lahti oma helbed käed ja täidad kõik, mis elab, hää meelega“. Pange tähele ilusaid asju teie ümbruses ja waadake ülesse taewa poole; tõesti Jumal on „armastus“. Lõhnaw lill, oksline puu, lainetaw wiljapõld, linnud, kes oma ilusa lauluga õhku täidawad, päikse loojenemise wärtorekus, wirtowendaw wifertaar, sätendawad tähed, hõbedane kuu — ja kõik olewused meie ümbruses, laulawad ühte laulu, milline imelift Jumala armastust ülendab. Isegi okkad roosidel ei salga seda mitte, kui nad kogeldawail hääkil hoiatawad, fofistawad nad: „Jumal on armastus“.

Ra aeglugu lasseb samase teate kõlada. Suur arw igal ajajärgul elutsuwaid mehi ja naisi tunnistawad samuti Jumala armastusest. See on neile kallim kui kuld ja isegi enam, kui elu. Nemad waatawad saatana pimestusest läbi. Nemad põlgawad wõimalust endale kulda, au, küllust, mõnust, ja head elu omamiseks. Paljud on jätnud kodu ja perekonna sellepärast maha, et wälja minna ja teisi õpetada, kuidas Jumal inimesi armastab.

Rehastatud ühes iifus.

Jeesus, kadunud inimsoo Lünastaja, isa fujutus, see ainus tõelik lõppematu armastuse awaldaja, annab kõige tähendusrikkama tunnistuse Jumala armastusest. Tema maapäälne elu täitis kõik järgnewad ajajärgud hää lõhnaga. Armastusrikkas eneseärafsalgamises ja tähelepanemiswäärilises hoolekandmises teiste eest, wiibis ta rahwa seas ja tegi hääd. Ta ei komistanud omal kohustusrajal, waid läks kuni Kolgatani; tema ostis oma werega meile lunastuse. „Sest teie teate meie Issanda Jesuse Kristuse armu, et tema teie pärast, on waeseks saanud, kui ta rikas oli, et teie tema waesuse läbi pidite rikaks saama“. Nii awaldas

Jumal oma armastust meie wastu — armastust, mis igast mõistusest üle käib.

Kui meie kõigist aegloomistest tõendustest ja ka olewiku tunnistustest ära pöörame, kui meie igast eelotsustuse waimust ja isiklisest auahnusest eemalhoime, siis leiame tihti, et ka meie südames maha tänulaul üles tõuseb, selle armastuse wastu, mis kõrgem kui kõik mõistus.

Päew päewa järele seisame maailma ees, kui mälestusfambad sellest iialgi ära ütlewast armastusest; sest temas liigume elame ja oleme meie. Tema annab meile toidust, tema walmistab sellest ihu ja luud, ehk küll meie ise nii tihti oma ihu ülespidajad tahame olla. Tema annab meile sõbrad ja sugulased ja nendele, kes tema teedel sammuwad, annab ta rahu, milline ülewast tuleb ja mitte enam selle maailma raskuste ja kurwastuste läbi taistatud ei saa.

Ja „kes isegi oma pojale armu ei annud, waid andis teda meie eest, kuidas ei pidanud ta ühes temaga kõik andma?“ See on Jumala armastus mis inimese mõistusest üle käib. See on armastus, millest linnud laulawad ja millest aeglugu tuhatkordselt kõlada lasseb. Rõõmu kuulutus igawesest armastusest kaswab omas tähtsuses, kui usujilm tema kõrguspunktini ulatab.

Jeesus tähendas selle kõrguspunkti pääle, kui ta Jumala ajetaõtjana meile kõige suurema kootuse andis, mis on: „Mina tahan jälle tulla ja teid enese juure wõtta, et teie ka sääl oleksite, kus mina olen“ See ilusaim päätükk sellest armastusest on lunastusplaani kõrguspunkt. Paljud häätegijad on rikkalikult annetanud oma kaasinimeste hääkäekäigu jaoks; nad on palju haigemaju, koole, raamatukogusid ja hoolekande asutusi asutanud ja ka mitmel teel inimsoo kasuks töötanud; kuid Jumal on enam kui inimsoo sõber. Tema sügaw, muutmatu armastus ei taha mitte ükski meid päästa ja õnnelikuks teha, waid tema pakub weel enam: tema kutsub meid oma kodu ühes tema ainusündinud pojaga kõige maailma täiusi pärima. Meie saame üliroõmsfad selles kodus olema, kuhu tema meid kutsub. Seal õndsajal maal ei saa nutjaid filmi ega kurbi südameid olema. Seal ei pea nähtama, kuidas jalutu kargu najal toetub, ega kuidas pime kepi najal edasi liigub. Seal ei ole haigust ega ärikahju ei peletud lootust, ega mingisugust perekonna raskust, ei ka seltskonna arusaamatust. Selle järawa kodu elanikkudele saawad kiiresti igawikku wee-

Terwis, kassinus.

Terwiserawitsfus suwel.

Jälle on käes aeg, mil loodus oma parimat pakub ja kogu taimeilma uue eluga täidab. Kõit, mis „walju talwe“ ja „lestwa kewade“ mõju all wangis oli, maitseb jälle wabadust. Nii taime- kui loomade ilmas walitseb palawikutaoline tegewus; kõit on kui uuesti elule ärganud ja kasutawad looduse õnnistusi.

Kuidas on lugu sinuga, inimlaps? Kas ka sinu südames on suwe õhkkond walitsemas? Wõi ehk kannad sa ikka weel wana rõhumat talwedõhtu enda sifemuses? Kui see nii peaks olema, siis on wiimane aeg, et ka sina end looduse muutmisest mõjutada laseksid.

Ära waata mitte enam enda sifemusesse waid astu

wälja loodusesse. Waata enda ümber ja rõõmusta end maast tärkawa uue elu ja sulguue kandjate rõõmustawa laulu üle. Ütskõit mis sinu südant siia maale rõhus, unusta ja waata lootusrikkalt tulewikku. Sina ei wõi enda sifemist elu- ja tegewuse tungi lõppematult maha suruda. Nii nagu loodus end nüüd elustawast päikese paistest mõjutada lasseb, ära seisa ka sina wastu kõigele, mis ilus, ausameelne ja häa on. Ja kui sa ka oma elu tulewiku kohta peaksid usu kaotanud olema, kui sinu süda elutormidest jääks muudetud, nii et sul ühegi asja wastu huwi ei ole, siis wõta õpetust ja pööra oma jonnakast meelsusest ümber. Pühitse ka sina, nagu emakese maa pind igal kewadel, rõõmsat elluärkamist, üles tõusmist nii sifemise kui wälise inimese juures.

Kui sa ilusal suwehommikul paremate

mõtetega põldude ja metsade kestel jalutus- käike teed, wõiwad need sulle suureks õnnistuseks saada. Sinu närwikawa, mis linnaelu keerus ja elumurede surwe all äärmiselt kurnatud on saab looduse rahustawa mõju läbi kosutatud. Rõõm ja rahu wõtawad sinu sifemuses aset. Meie jalutamine ei pea aga mitte „lonkimiseks“ muutuma, ei, peaks parajas kiiruses wabalt marsšima. Nii sugune liigutus kiirendab

Karastaw wesi on parim weteringwoolu elustaja.

were ringjooksu ja mõjub kogu organismi pääle elustawalt. Üinete waheldamine suureneb ja sageda hingamise läbi eraldub sööhape jõudsafti. Selle juures awaldub suurem nõue hapniku järele, mida elundite sifemine

tegewus suuremal määral esile kutsub.

Suurt tähelepanu tuleb aga õhu olukorra pääle pöörata, kas see külm wõi soe, häa wõi halb on. Üldiselt on küll wäline õhk maal parem kui linnas, kuid peab siiski ettewaatlik olema. Metsaalune õhk, kuhu päikese kiired wabalt ligi ei saa, ei ole mitte soomitaw sifehingamiseks. Wõime enestele kergesti ettetujutada et maapinnal asuwate lehtede pehkimise ja kõdunemise läbi jääb ümbruses asuw õhk rikutud saab. Sääli hingamisharjutusi teha oleks ekslik ja isegi hädaohtlik. Kõige parem metsa õhk on puu latwade lähedal metsa kohal ja metsa serwadel mis päikesekiirtest hästi läbisoojendatud saawad. Nii suguseid lagedaid kohti leidub metsdes igal pool. Iseäranis kasulik on okaspuu metsa õhk, milles rikkalikult ozooni leidub ja iseäranis sääli, kus päikene wabalt puudele ligi pääseb.

Ka haigeid ja nõrku peaks võimalikult päitefepaistelistes lohtadesse viidama, kus nad eluõhku wabalt wõiwad sissehingata. Puhkamise asemel, lebamise toolid ja wõrkliiged wõiwad nõrkadele ja haigetele tarwiduse järele mõnusest pakkuda. Kui aga ilm lubab, siis peaks kogu päewaks välja jäädama.

Kopsuhaiged ei peaks mitte üksi päewajal waid ka ööl väljas wiibima, eeldades, et seal kuu õhk oleks. Pilemate kogemuste järele selle terwislikkuse üle weendudes käsitatasse seda rawituswiisi mitmes rawilas ja sanatooriumis väga hääde tagajärgedega. Ka elamine päewadel kui öödel tellides on rõõmustawal wiisil rohtem poolehoidjaid leidnud. Et külmematel öödel end mitte arakülmetada, selleks hoolitsetagu lihtsalt soojea kätte eest.

Õhk on aga ka hää kõwendusabinõu. Näägitalse õhuwannidest. Õhuwanni wõte on väga lihtne. Riietatasse end täielikult lahti ja wiibitasse selles olekus kusagil päitefese- ja tuulewarjulises kohas, tehes aeglasid kehaliigutusi wõi gümnaastikalisi harjutusi. Sugewa liigutuse juures wõib ifegi jaheda ilmaga nõnda väljas olla. Õhuwanni wõib, kui inimene endal mõnusa tunne olewat, soowimise järele kaua wõtta. See ei ole mitte üksi terwetele hea waid ka suurema jao haigetele.

Kuid hoopis teistsugune õhuwannist on päitefewan. Seda ei pea alates mitte liig kaua wõetama, wõib olla 20. minuti kestel. Ka selleks riietatasse end täiesti lahti ehk jälle kaetasse ihu sellekohase õreda kas walge wõi ka punasewärwilise riidega. Liiga

kaua wõetud päitefewan tekitab nahapõletiku. Närwilistele ja südamehaigetele on päitefewanide wõte keelatud; sellewastu on need aga naha haigetele—wäljaarwatud nahapõletiku haigused — iseäranis soowitamismäärilised. Päitefewanni järele peab end leige weega üleloputama. Õgeda päitefese käes olles olgu pea ja rind kaetud. Sel wiisil saab ihu nahk hästi toidetud ja farastatud, misjagust mõju weel igahommikune jahe ülenipesimine toetab. Üldiselt tuntud on, et jahe ülenipesimine hommikutel kohe pääle ülestuleku woodist, inimekha väga kõwendab, see on, seda külmetusele wastupanewaks teeb. Niisugust inimest tabawad külmetushaigused väga harwa. Nüüd on meil niisugune aastaag käes, mil need, kes siamaale jahedaid ülewalamisi pole tarwitunud, nende terwisliste toimingutega alustada wõiksid. Nüüd ei ole ka terwislikelt nõrkadel selle juures külmetushädaõhtu karta. Siis peaks aga seda külmal aastaajal edasijattatama. Siin juures peab aga tähendama, et keha ülewalamine, wõi ka pesimine, peab mõnekümne sekundi jooksul lõpetatama. Sellejärele hõõrutagu keha kareda rätikuga täielikult kuuwaks ja riietatagu end kiiresti ning hoolitsetagu selle eest, et kehale normaal soojuse tunne alale jääks. Kes looduses peituwaid salajõude ettewaastlikult ja järjekindlalt kasutab, sellele saawad nad suureks õnnistuseks ilma et need meilt vähematki ainelist kulu nõuaks. Ünsam tingimine seejuures on hoolsus ja järjekindlus. See on aga hää tahtmise juures läbiwiidaw.

Dr. med. E. Meyer.

Sarlat ja selle rawitus.

(Särg).

Trumminaha läbipiistmine arsti poolt parajal ajal hoiab ära paise kaswamise kõrwataguses kondidõnsuses, misjagune muidu pealuukoopasse läbi tungiks. Warajane tähelspanujuhtimine selle peale wõib tähendada kuulmise alalhoidu.

Mõnikord tuleb esile neerupõletik, mille kaasas käib kuse tagasihoid ja harilik weetõbi. Haigele asetatagu aurumähis selja kitsa koha (neeruala) peale, siis aetagu ta tublisti higistama, tehes temale tuline ülenimähis, auru- ehk tulise wee wannitus, kuid lastagu temal kogu aeg palju wett juua. Peale wannitust mäsfitagu haiae soojadesse waipadesse, et higistus jätkuks. Ärgu antagu temale theed, sakohwi ega kakaod ja keela-

tagu temale tingimata ära lihatoidud. Rahe- teistkümne tunni kestwusel ei tuleks temale üldse midagi süüa anda. Runa haige seisukord tõsine, tuleks tema rawitsemisele erilist tähelspanu juhtida.

Kes haige rawitsemise eest hoolitsewad, need peaksid selle talitusele terwe enda aja pühendama, hoidudes kõigiti kokku puutumast teiste perekonnaliigetega.

Desinjeksioon.

Eritusi suust ja ninast tuleks wastu wõtta lappidesse wõi pehmesse paberisse, neid kohe ära põletades. Haigetoast toodud taldritud ja kõik teised riistad tulewad auru-

Lõpp waata lk. 96.

Noorsoo osakond.

Lung olla noor...

Meie inimesed oleme kõik kõnelejad ja meid mõistetakse kõnelejatest — meie oleme tummad ja meid mõistetakse vaikijatest... Kes tahab saada tugewaks peab tormist läbi minema ja fina leiad endas kõneleja ja vaikija, tahtja ja mitte kätte saaja. Meid omadusi leiad sa iseäranis nende juures kes on „noored“. Ent siiski on noorel inimesel oma kodupait, kus ta elama peab ja tahab. Wõõras maa s. o. mitte-noorusmaa on temale wõõras. Tema ei wõi wanaks saada niikaua kui ta noor on. Ja kui ta sellegipärast on wanaks saanud, nooruse peale vaatamata, siis on seal mingisugune sündmus temas, mis temale noor olla tahtmises tahtisuseks olnud.

Noorus ja usund näiwad peaaegu wastandid olema. Usund awab meie tnndmisilmas wagadustunde, tagasihoidlikkuse, allaandmise, wõib olla mitte-noor-olla tohtimise. Kus on üleminek loomulikust olekust — Jumala riigi noorusele? On need usuawaldused, mis noori tahtawad edasi jõuda?...

Meie ei ela enam ajal, kus eelkäijatel üks ainus seadus igaihe kohta maksew oli, eranditest hoolimata? „Jumal soowib et noored ennast harjutaksid ja omi andeid kasutaksid. Ta soowib et nemad kõige selle üle rõõmu tunneksid, mis siin elus kasulik ja kaunis on, et nemad head teeksid ja endile taewas waranduse koguks tulewaseks eluks“. See pole loomuwastane kui noored Jeesus-elus seisawad, aga see on loomuwastane, kui nemad omi õisi kaotawad, millised peaksid Jumala läbi pühitsetud saama.

Siin on algus. — Noor inimene peab leidma teed Jumala riiki ja see ongi meie noorsooliikumine. Mis on siis lõpuks terwe noorsooliikumine? Eks ta ei soowi luua kujusid, kes „iseloomud“ on? Kas ta siis lõpuks pole ainult waimulik liikumine? Seda ta ka on, sest ta näeb usundis seestmist elu ja pühendust. „Et mina heaks saaksin ja minu wäline elu seestmisega kooskõlas oleks!“ Kui liikumine sinna poole tüürib, leiad sa iseeneses toetuspunkte. Siis seisad ja sar-

nasel alusel, kui ka mitte samal pindalal. Sarnane leiab kergemini sarnase, kui wõõras — wõõra.

Noorte püüd peaks olema harjutada enesefalgamist, ausust, kaunidust ja Kristuse peale waadates tema sarnaseks saada.

Nemad peaksid selles kaswama et püüda, nagu Kristus, maailma parandada, seal sees elades. See on töö, milleks neid on kutsutud. Elu läbi maailma parandada, wälimist seestmisele kohandada. Eestuju on Jeesuses. Nüüd on waja ainult ühte sammu selleks astuda, algust nii kaugele wiia. Meid ümbritsew ilm peab teiseks saama meie teiseksaamise läbi.

Meie hüüd — oleme noored — kõlaku tõlgitsetuna „meie oleme aitajad, juhid“. Ehitame maailma iseeneses Jeesuse eestuju järele. Andke meile tegewust et leiame oma ligimese, andke meile wõimalusi ennast tundma õppida, õppige aga ka meid tundma. Noor inimene otsib arusaamist wanemate juures, kaastundwat aitamist. Siis otsib ta läbikäimist omasugustega, mis temale loomulikuks läbikäimiseks näib ja siin on jälle üks osa noortest walmis teistele oma osa andma.

Seest „seltskond milles nemad wiibiwad, põhimõtted millised nemad wastu wõtawad, harjumused misuguseid nemad omandawad, saawad nende kõlblikkust ja nende tulewasi igawesi huwisid otjustama“.

Sinu töö aga ei ole mitte ikki selle ilmale waid ta sihik igawiku peale, meie maisetest piiridest kõrgemale.

Siin pole üksipäinis wälise kujundamine seestmise poole, waid „inimeseks saamine“ igawiku jaoks. „Sina pead maailm oma ette olema“ aga saa sealjuures igawiku-maailmaks mis seisma jääb. Ent oled fina tee peal, kus sinu jõud on igawikule pühendud, siis ole tegew oma ligimese pärast... Seal wõib sind ainult üks sõna juhtida... arusaamine. Seest tõsine wiisatus on teistele tähelepanu finkida. Noored inimesed peaksid seda, mida nemad õpiwad, teistele edasiandma. Seeläbi omawad nende mõtted ühtlust ja jõudu... Oma elufutse peale waata-

mata peats ta eluag õpilane ja õpetaja samuti olema.

Jääge kõigis noorteks! Meie ei või neid põhjusti eitada millised meid üffildasteks ja noorteelule wõõrasteks inimesteks teewad.

Kes waimliselt elada tahab, peab jõudu omama, kõrbe minemiseks et oma Jumalale wastu minna wõiks.

Kui tema seda aga ei või siis peab ta vähemalt waikima ja omad käed tolle jõu järele wälja sirutama. Kõrgemat ei ole siin ilmas kui Jumalat leida ja temaga kõndida kulewase ja kinda ilma poole.

Seepärast „oh Issand, aita et meie ihegi asja ees ei kummardaks ilmas, kui aga ausa iseloomu ees...“

A. B. Poschi ainetel B. Johanson.

Mõtete tüür hoiab elulaewa.

Mõtete läbi loome omale tulewiku — häa või paha. Mõte on reine sõna saatusest, nii siis wali ise omale saatus! Armasius soetat armastust, wiha loob wiha".
Elsa Wilcox.

Üks mees, kes liig wäikse haridusega oli, pärandas kord ühe laewa. Tal ei olnud vähemat aimdust laewaasjandusest, ei purjedest ega masinatest, aga mõte, et kord omal laewal käsuandjana sõita, kihutas teda merele. Nii sai laew sõiduwalmis seatud ja läks merele. Laewamehed toimetasid igaiüks oma äranägemise järele, sest ülesannete mitmekesisus oli isehakanud kaptenile liig keeruline. Kõrgemale merele jõudes oli tal rohkem aega kõike täpselt silmitseda. Käies laewalael sinnatänna, silmas ta korraga meest, kes ühte suurt ratast pea ühele, pea teisele poole pööras. „Mis kommetit see pois jääl teeb?“ küsis ta. „See on tüürmees, ta juhhib laewa“, wastas keegi. „Mina ei näe mingit tähtsust sellel siia ja sinna pööramisel. Siin ei ole muud midagi kui ainult wesi meie ees ja ma mõtlen et purjed juba rahuldawad meie sõitu. Kui maa filmapiirile ilmub või mõni laew meile wastu tuleb, siis on küllalt aega tüürimiseks. Tõmmate purjed ülesse ja laske laew liugleb. Laewamehed täitsid käsku ja laew jäeti saatuse hoolde. Selle järeldust wõis igaiüks juba ette teada. Need paar inimest, kes laewa hukkumist üleelasid, ei unustanud kunagi seda rumalat kaptenit, kes uskunud oli, et laew ise ennast juhhib.

Mõttele üks filmapiir selle üle järele, kas ei ole ka sulle midagi juhtimiseks usaldatud? õrnemat ja kallimat kui laew — sinu elu,

sinu waim? Kui palju tähelepanu ohwerdad sina selle juhtimiseks? Kas lasjed sina teda uhtuda sinna kuhu aga juhtub? Kas lasjed teda wihatormidest, ihadest ja kirgedest sinna ja tänna ajada? Kas lasjed teda juhusliselt kätte juhtunud raamatute, alawäärtusliste sõprade kaudu sarnasesse seisuforda sattuda, kuhu ja muidu tahtlikult ei oleks läinud. Oled sa tõelik kapten, kes oma laewa õnne- ja rahu sadamasse juhhib? Kui sa weel see ei ole siis kas sa tahad selleks saada? Selleks on kergem saada kui sa mõtlema wõid, kui sa ainult teatuid põhjõdesid filmas pead, ja omale paremat iseloomu arendad. Et seda selgitada, kuidas sa seda tegema pead, selleks on järgnewad read, mis näitawad mõtete tähtsust, millised meie elu kujundawad.

Kui seda mõelda, et waim terwet maailma walitseb, siis peab tunnistama, et selle eest hoolitsemine senini tähelepanemise wääriliselt hooletusse jäetud on. Ka seal, kus seda wähe mõisteti, on seda wõetud kui muutmatut, kui mõnda teooriat, mida ainult see õieti tarwitada saab, kes nende wõimetega sündinud on. Wiimastel aastatel on jälgimisi alatud, et teadmisele jõuda, kuidas wõiks mõtete üle nii walitseda, et juba kujundatud iseloomu pääle mõjuda, wäliseid mõjusid muuta, terwist, õnne ja edu juurdekaswatada. Mõttekujundus ja kaswatus on piiramatud ja selle järeldused ulatawad igawikku; kuid ometigi hoolitsewad wähesed selle eest, et oma mõtteid rõõpas hoida, ja jätawad selle täiesti saatuse hooleks.

Ei ole ühtki tähtsamat teaduseala ega kõrgemat kohustust meie enese ega teiste wastu, kui mõtete üle walitsemine, mis meid täiusele juhatab. Wõib olla et on tõeasi, et mõtteid üldse ei mõisteta ehk nad liig harwa meie poolt walitsetud saawad, selle põhjusels, et arwatakse mõtetegewuse juhtimise wäga keerulise ja raske asja olewat ja liig palju waewa ja tarkust tarwitawat. Aga midagi ei ole ebadigem kui see arwamine. Igas inimeses, olgu ta nii harimatu ja tegew kui ta olla wõib, peitub kõik, mida ta tarwitab; ja tal on ka aega, mida ta oma mõtteolewuse, oma iseloomu, ja tõepoolest kõige oma elu muutmiseks wajab. Ülesanded ja eesmärk on igal inimesel isefugused, aga igaiühe juures on muutmine wõimalik.

Kujuraiuja peitel põllumehe käes wõib kõige ilusama kuu ärarikkuda; seesama riist aga kurjategija käes wõib sissemurdmise abinõuks saada. Kui meie wõimu omame,

millega meie oma olemust luua ehk hävitada võime, misjulgused rumalad me siis oleme, kui me ei püüa iludust ja kooskõla, õnne ja edu luua: Kujuraiuja ei julge mitte mõtlematult marmorisse raiuda, vaid iga hoop sünnib mõtte järele, mida ta waimus on loonud ja mudelisse joonistanud. Nii peame meie ka tegema, kui meie oma iseloomu, ümbrust ja elu kujundame. Meie peame teadma mida me teeme, mida tahame ja kuidas me toimetama peame, ja siis alles püüwalt töö juurde asuma.

Meie peame mõtlema, sest iga mõte on hoop, mis mõnda osa meie elus kujundab. Sellepärast peame energiliselt otsustama, mõtteid võimalikult meie iseloomu ülesehitawateks tegema, ja siis seda otsust kindla püüwusega läbi wiima. Kuigi meie tööd agarusega ette võtame, siiski peame teadma, et see juba kauaaegsete harjumuste ja kindlasti rajatud mõtete juures kaunis raskendatud saab olema. Õigeks tööpõlluks sellel alal on järeltulew jugu. M. E. Carter ütleb: „Kui wanemad ja kaswatajad oma terwe energia selleks pühendaksid, et nende hoolde usaldatud kaswandikkudele mõtete üle walitsemist sisseistutada, selle asemel et nii palju wäliste kästude pidamise selgitusega waewa näha, siis saaks järeltulewa soo kaswatamine hoopis lihtsaks, ja moraalset kõrgem rahwakklass suureneks igal pool.

See laps, kes on õpetatud dieti mõtlema ja pahu mõtteid oma mõtewalitsemise läbi peletama, tarwitab alati vähem wäliseid käste ja kaswab puhtamana ja tõsisemana, kui see, kes ei ole selleks kaswatatud. Oma waimu walitsemine on ainus iseenda üle walitsemise kujund ja kes seda warakult õpib, see pääseb mitmest õnnetusest, mitmest pahast kogemusest, mis teiste kui enda elu raskendawad.

Mõtlemine eneste ja ka oma järeltulewa soo pärast nende õnnistuste pääle, mis meie elujõu õigesti mõistest ja selle õigest walitsemisest woolab.“ D. S. Marden.

Mis minu ema mulle on?

Ei ole ühtegi rahwust taewa all, kes selle imesõna „ema“ tähendust ei tunneks. Pagana soost ema, ehk ta küll Aafrika tšunglis elab ja harimatu on, unistab ka oma lapse tulewikust. Roguni loomad ja linnud omawad seda tunnet; sest see on nii wana kui Gewa ja nii laialt tuntud, kui maailmfond ulatab.

Ükski sõnaraamat ei saa seda sõna seletada, siiski mõistawad seda kõik. Tema kõla on nii mõnegi kurjategija ja wanafese kõwendunud südamekeeli liigutanud ja uude häälede seadnud.

Sest ajast, kui ta sind kui väikest nutjat last õmil kätel hoidis ja waatles, kui uhkust ja emarmastust tema mäjoontelt lugeda võis, juba sest ajast on ema kõik omad isiklikud ütlelused sinu südamesse ja elusse kirjutanud.

Kui agarasti ja hoolfasti pani ta sinu arenemist lapseast kuni warajase poisi wõi tütarlapse wanaduseni tähele ja juhtis hoolfasti sinu kindlusetu jalga õigele teele.

Sellel raskemal aastal, kui sa ennast ei mõistnud, kui sa ei teadnud, mida sa tegema pead, kui kannatlik ta siis oli. Kui ettewaatlikult püüdis ta sinu auahnust ja ideaale roopasse juhtida. Kuidas warjas ta sind põlguse eest ja seisjis sinu eest, kui teised laitsid sind.

Kui sa nüüd sellest eest sündmusrikkamasse, kuid mitte vähem hädasohtlikumasse easte astusid, siis elas ta sinuga oma tütarlapse aja uuesti kaasa, julgustas, maanitses ja püüdis sinu ideaale ja põhimõtteid kõrgel hoida. Ta soowis sind igas asjas õnnelikuna näha.

Ka siin ei ole tema hoolfandel lõpp. Kui sa suurde äriilma astud, kui sa omale isiklike, rahulise kodu oled saanud, wõi kui sa oled oma elu wõõral maal misjoni altarile pannud, siis järgneb sulle weel see sama armastus; tema tahab osawõtta sinu rõõmudest ja muredest, sinu lootustest ja kartustest, sinu õnnetustest ja edudest, sinu eesmärkidest ja sinu igatsustest. Sihti, päewa üffildastel ja öö waiksetel tundidel, tõusewad tema palwed ja pisarad sinu pärast üles Isa poole, tema töötuse pääle toetates: „... ja mina tahan nende wastu riielda, kes sinu wastu riidu tõstawad ja mina tahan sinu lapsed ära päästa“.

Wõib olla ei ole sinu ema raamatutest palju õppinud; wõib olla on tema nagu tähtsuseta ja murekortsudest läbistatud, käed wõiwad tööst karedad ja kõwad olla; wõib olla ka tema riided on wanamoodi ja tema ise arg ja tagasihoidlik awalikkuses — aga siiski, on ta sinu ema. Ta on waikfeli, kannatlikult, wapralt sinu eest töötanud, ta on hindamatu ohwri sinu eest toonud, mille läbi sulle elada ja õnnelik olla võimaldas. Raamatute maailmas ja feltskonnas harjumatu ja õpetamatu, on ta siiski palju rikkam ja haritum elukogemuste koolis, kui mõni õpetatud hingeteadlane.

Tal endal ei ole neid mõnusi, mida ta sulle osaksjaada laskis; kõik tema noorelu lootused, püüded ja kõik igatsused kuuluvad sulle.

Nii siis, mis on mulle minu ema? Oh, ta tähendab: armastust, elu ja jõudu, muret ja ohvert, lootust ja igatsust, troosti, wiisakust ja sõprust, kõrgeid ideaale, truudust, mõõtmata eneseusaldust, tugewat ja sihi-

---

Ras maailm saab läbi religioonita?

Algus waata lht. 82.

peame tegema? Ole tugew ja heas julguses. Wali parimat, looda parimat ja võta vastu, mis tuleb. Kui surma läbi kõik lõpeb, siis ei või meie paremini teha“.

Sarnane on olukord, kuhu inimesed selle järele on sattunud, kui Jumala nõu enam jälgida ei taheta; ja surm on see kõigeparem lõputulemus, mida õpetlased kogu oma teadusega inimestele pakkuda võivad.

Misugust suurt wastolu näitavad nüüsgused inimesed võrreldes kristlasega, kellel elaw lootus Kristuses Jeesuses on! Kristlase elu on igal hommikul uus sest tal on õpetaja, kes juba 2000 aasta eest ütles: „Mina olen illestõusmine ja elu; kes minu sisse usub, see peab elama, eht ta küll sureb, ja igakuks, kes elab ja usub minu sisse, see ei pea mitte igawesti ärasurema. Ras sina usud seda?“

B. G. Bröckel.

Ras ja mõistab sõna „armastus?“

Algus waata lht. 89.

rewad aastad sügawamat rõõmu, suuremaid eesdiguusi ja rikkalikumaid kogemisi tooma.

Misugune ilus mõte, ütled sa. Ja, aga kõige aulisem selles on, et see ka tõesti nii saab olema, sest Jumal on meid igawese armastusega armastanud. Saamatul lapsel oli sõna „armastus“ raste kogu seada, aga isegi nõrgem siim, kui ta saatana effitustest ära pöörab, võis selgisti näha, et Jumal on armastus ja see süda, kes armast taewa isa usaldab, tunneb ennast sunnitud olewat, lauljaga hüüdma: „Tänage Issandat, sest tema on hää ja tema heldus kestab igawesti“.

Mathilda E. Andross.

findlat püüet, ennaastohwerdawat armastust ja kui weel rohkem omadusi üleslugeda, mida ta omas elus väljendas, siis jõuame selgusele mis minu ema on püüdnud minu jaoks olla.

Mis olen mina temale olnud? Mis saab minu elu edaspidistel päewade tema jaoks olema? Otsime selleks wastust — sina ja mina.

R. B. Wilcox.

Scarlat ja selle ravitus.

tuse või keetmise teel põhjalikult desinfitseerida.

Sageli tuleb käsi hoolsalt desinfitseeritud seebiga pesta. On sul haigetoast toodud asjadega või haigega enesega tegemist olnud, siis hoidu kokku puutumast teiste lastega. Ära puuduta ükselinki enne oma käte pesemist. Mõistagi, ei tohita last mitte suudelda.

Scarlatina.

Scarlatina või sarlakiwäljalööb on sarlaki teine nimetus. Sarlakki ei tohita mitte hädaohuta haigusena lugeda. On sarlat mingisugusel kujul naabruses liikumas, tuleb lapsi tänawast ja teistest kohtadest, kus lapsed kokku tulewad, eemal hoida; eriti lastest, kes haiglast, kellel kaelawalu või mingisugune nahahaigus on. Last, kes haiguse saanud, tuleks eraldada, et takistada haiguse lewinemist teiste peale. Kuulub laps perekonda, kus haigus möllamas, siis ei tohiks ta enne kooli minna kuni kooliorst selleks loa annud. Laps on siis wast terweks saanud kui naha kestaajamine lõppenud.

Desinfekttsioon pärast haigust.

Desinfekttsiooni wõidakse teostada järgmisel wiisil: wäärtusetu asjad tuleks ära põletada; riideid, woodipesu ja muud sellisarnast, mida teeta wõimalik, keedetagu pool tundi. Söögindud tulewad keewa weega pesta. Tuba tuleb suitsetada formaldehüdgaasiga, mida walmistatakse formaldehüd'i aurutamise teel. See teostatakse ametlikkude desinfektorite läbi. Tuba jääb seitsemeks päewaks sulutuna, mille järele ta awatakse, lastes välja gaasi. Siis jäetakse tuba weel mõni päew tarwitamata, õhtutades teda selle aja kestwusel põhjalikult. Cestriided, willased waibad, madratsid jne. wiidagu päikesepaistele, neid enne tarwitamist tublisti välja kloppides.

Wäljaandja: 1895 a. afutat. 7 p. Adw. Cesti Siit. Tellimised kui ka rahasaadetused saata Paul Awwetis, Merepuiestee nr. 14-a Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Wärengrub, Posti tän. nr. 48, kort. 5, Narwas, kuhu kaastööd tulewad saata. D.-U. „Narwa Kirjastusühisuse“ trükk, Narwas. 1927.